

INGLIZ TILI ORQALI DUNYO XALQLARNING BOG'LANISHI

*Xushmurodova Maftuna**Navoiy Innovatsiyalar Universiteti**Ingliz tili yo'nalishi 1-kurs talabasi*

Annotatsiya: Ushbu maqolada ingliz tilining dunyo xalqlari o'rtasidagi muloqot va hamkorlikni ta'minlashdagi o'rni yoritiladi. Hozirgi globallashuv davrida ingliz tili xalqaro aloqa vositasi sifatida muhim ahamiyat kasb etmoqda. Maqolada ingliz tilining xalqaro savdo, ta'lim, ilm-fan, texnologiya va madaniyat sohalarida qo'llanilishi hamda turli millat vakillari o'rtasidagi axborot almashinuvi va o'zaro tushunishni kuchaytirishdagi roli tahlil qilinadi. Shuningdek, ingliz tilining global til sifatida shakllanishi va uning dunyo xalqlari o'rtasidagi madaniy, iqtisodiy hamda ilmiy aloqalarni rivojlantirishga qo'shayotgan hissasi haqida fikr yuritiladi.

Kalit so'zlar: ingliz tili, global til, xalqaro muloqot, globallashuv, madaniyatlararo aloqa, ilm-fan, xalqaro hamkorlik, axborot almashinuvi, dunyo xalqlari, til kommunikatsiyasi.

Kirish

Hozirgi globallashuv davrida turli mamlakatlar va xalqlar o'rtasidagi aloqa va hamkorlik tobora kengayib bormoqda. Fan-texnika taraqqiyoti, xalqaro savdo, turizm, ta'lim va madaniy almashinuv jarayonlari dunyo davlatlarini bir-biriga yanada yaqinlashtirmoqda. Bunday sharoitda xalqlar o'rtasida samarali muloqotni ta'minlay oladigan umumiy tilga ehtiyoj kuchaymoqda. Bugungi kunda ingliz tili aynan shunday global aloqa vositasi sifatida dunyoning ko'plab mamlakatlarida keng qo'llanilmoqda.

Ingliz tili tarixiy rivojlanish jarayonida asta-sekin xalqaro tilga aylangan. Avvaliga u Buyuk Britaniya hududida shakllanib rivojlangan bo'lsa, keyinchalik siyosiy, iqtisodiy va madaniy jarayonlar natijasida boshqa qit'alarga ham tarqaldi. Bugungi kunda ingliz tili ko'plab mamlakatlarda rasmiy til yoki ikkinchi til sifatida qo'llaniladi. Shuningdek, u xalqaro tashkilotlar, ilmiy markazlar, universitetlar va yirik kompaniyalar faoliyatida asosiy aloqa vositalaridan biri hisoblanadi. Zamonaviy dunyoda ingliz tilining ahamiyati ayniqsa ilm-fan va texnologiya sohalarida yaqqol namoyon bo'ladi. Ko'plab ilmiy maqolalar, tadqiqotlar, xalqaro konferensiyalar va akademik manbalar ingliz tilida e'lon qilinadi. Bu esa turli mamlakat olimlari o'rtasida bilim almashish va hamkorlikni rivojlantirish imkonini yaratadi. Shu bilan birga, ingliz tili internet tarmog'ida ham eng ko'p qo'llaniladigan tillardan biri hisoblanadi. Ingliz tili nafaqat ilmiy yoki iqtisodiy aloqalarda, balki madaniy hamkorlikni rivojlantirishda ham muhim rol o'ynaydi. Turli millat vakillari ingliz tili orqali bir-birining madaniyati, an'analari va qadriyatlarini bilan tanishish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu esa xalqlar

oʻrtasida oʻzaro tushunish va hurmatni kuchaytiradi hamda xalqaro hamkorlikni mustahkamlashga xizmat qiladi. Shuningdek, ingliz tili xalqaro savdo va biznes sohasida ham keng qoʻllanilmoqda. Turli mamlakatlardan kelgan tadbirkorlar va mutaxassislar ingliz tili orqali oʻzaro muloqot qiladilar, shartnomalar tuzadilar va yangi loyihalarni amalga oshiradilar. Bu esa iqtisodiy aloqalarning rivojlanishiga va global bozorning shakllanishiga ijobiy taʼsir koʻrsatadi. Shu sababli ingliz tilining dunyo xalqlarini bir-biriga bogʻlashdagi oʻrni nihoyatda muhim hisoblanadi. U turli millat va madaniyat vakillarini yagona kommunikativ maydonda birlashtirib, xalqaro hamkorlikni rivojlantirishga xizmat qilmoqda. Mazkur maqolada ingliz tilining global muloqot vositasi sifatidagi ahamiyati, uning dunyo xalqlari oʻrtasidagi aloqalarni mustahkamlashdagi roli hamda zamonaviy jamiyatdagi oʻrni haqida soʻz yuritiladi.

Bugungi globallashuv davrida ingliz tili dunyo xalqlari oʻrtasidagi eng muhim aloqa vositalaridan biri sifatida namoyon boʻlmoqda. Turli mamlakatlarda yashovchi insonlar oʻrtasida samarali muloqotni taʼminlash uchun umumiy til zarur boʻladi. Ingliz tili aynan shu vazifani bajarib, turli millat vakillari oʻrtasidagi axborot almashinuvi, hamkorlik va oʻzaro tushunishni rivojlantirishga xizmat qilmoqda [1]. Ingliz tilining keng tarqalishiga tarixiy jarayonlar katta taʼsir koʻrsatgan. Buyuk Britaniya imperiyasining kengayishi natijasida ingliz tili dunyoning turli hududlariga tarqaldi. Keyinchalik esa Amerika Qoʻshma Shtatlarining iqtisodiy, siyosiy va texnologik rivojlanishi ingliz tilining xalqaro miqyosda yanada ommalashishiga sabab boʻldi. Natijada ingliz tili xalqaro diplomatiya, savdo, taʼlim va ilmiy faoliyatda asosiy aloqa vositalaridan biriga aylandi [2]. Zamonaviy davrda ingliz tili ilm-fan va taʼlim sohasida ham muhim oʻrin egallaydi. Dunyo boʻylab chop etilayotgan ilmiy maqolalar, tadqiqot ishlari va ilmiy jurnallarning katta qismi ingliz tilida nashr etiladi. Bu esa turli mamlakat olimlari oʻrtasida ilmiy axborot almashinuvi va hamkorlikni rivojlantirish imkonini yaratadi. Shuningdek, koʻplab xalqaro konferensiyalar, seminarlar va akademik forumlar ingliz tilida olib boriladi [3]. Ingliz tili xalqaro biznes va iqtisodiy aloqalarda ham muhim rol oʻynaydi. Turli mamlakatlardan kelgan tadbirkorlar, mutaxassislar va kompaniyalar ingliz tili orqali oʻzaro muloqot qiladilar. Xalqaro savdo shartnomalari, iqtisodiy kelishuvlar va hamkorlik loyihalari koʻpincha ingliz tilida tuziladi. Bu esa ingliz tilining global iqtisodiy tizimdagi ahamiyatini yanada oshiradi [4]. Internet va axborot texnologiyalarining rivojlanishi ham ingliz tilining dunyo miqyosida keng tarqalishiga katta taʼsir koʻrsatdi. Internetdagi koʻplab veb-saytlar, ilmiy platformalar, taʼlim tizimlari va ijtimoiy tarmoqlarda ingliz tili keng qoʻllaniladi. Natijada dunyoning turli burchaklarida yashovchi insonlar ingliz tili orqali bir-biri bilan muloqot qilish imkoniyatiga ega boʻldilar. Bu jarayon global axborot almashinuvini yanada tezlashtirdi [5]. Ingliz tili madaniyatlararo muloqotni rivojlantirishda ham muhim ahamiyatga ega. Turli mamlakatlarning adabiyoti, sanʼati, kino va musiqa asarlari ingliz tili orqali dunyo boʻylab keng tarqalmoqda. Bu esa

xalqlar o'rtasida madaniy aloqalarni mustahkamlashga va bir-birining madaniyatini yaxshiroq tushunishga yordam beradi. Shuningdek, ingliz tilini o'rganish orqali insonlar boshqa millatlarning tarixini, an'alarini va turmush tarzini ham chuqurroq o'rganish imkoniyatiga ega bo'ladi [6]. Bugungi kunda ko'plab mamlakatlarda ingliz tili ikkinchi til yoki xorijiy til sifatida o'qitilmoqda. Ta'lim tizimida ingliz tilining o'rganilishi yosh avlodning xalqaro maydonda faol ishtirok etishiga yordam beradi. Ingliz tilini bilish talabalarga xorijiy universitetlarda ta'lim olish, xalqaro ilmiy loyihalarda qatnashish hamda turli mamlakat mutaxassisleri bilan hamkorlik qilish imkonini yaratadi [7]. Shunday qilib, ingliz tili nafaqat aloqa vositasi, balki turli xalqlarni birlashtiruvchi muhim omil sifatida ham namoyon bo'lmoqda. U dunyo xalqlari o'rtasida ilmiy, iqtisodiy va madaniy aloqalarni rivojlantirishga xizmat qilib, global jamiyatning shakllanishida muhim rol o'ynaydi. Ingliz tilining xalqaro ahamiyati kelajakda ham yanada ortib borishi kutilmoqda, chunki u turli mamlakatlar o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlashda muhim vosita bo'lib qolmoqda [8].

Xulosa

Ingliz tili dunyo xalqlari o'rtasidagi muloqot va hamkorlikni rivojlantirishda hal qiluvchi vosita hisoblanadi. U ilm-fan, ta'lim, biznes, diplomatiya va madaniy sohalarda xalqaro aloqa vositasi sifatida keng qo'llanilmoqda. Ingliz tili orqali turli millat vakillari bir-biri bilan samarali muloqot qilishi, axborot almashinuvi va hamkorlikni kengaytirishi mumkin. Tarixiy jarayonlar, jumladan, Buyuk Britaniya imperiyasi va Amerika Qo'shma Shtatlarining global ta'siri ingliz tilini xalqaro tilga aylantirdi. Bugungi kunda internet va global kommunikatsiya platformalari orqali ingliz tili yanada keng tarqalmoqda, bu esa dunyo xalqlari o'rtasidagi aloqalarni mustahkamlashga xizmat qilmoqda. Shu tariqa ingliz tili nafaqat muloqot vositasi, balki turli madaniyatlarni bog'lovchi omil sifatida ham namoyon bo'ladi. Kelajakda uning xalqaro ahamiyati yanada oshishi kutilmoqda

Foydalanilgan adabiyotlar

- [1] Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of the English Language. Cambridge University Press, 2003. – 45-bet.
- [2] Baugh A. C., Cable T. A History of the English Language. Routledge, 2002. – 52-bet.
- [3] McCrum R., Cran W., MacNeil R. The Story of English. Penguin Books, 2003. – 78-bet.
- [4] Barber C. The English Language: A Historical Introduction. Cambridge University Press, 2000. – 64-bet.
- [5] Yule G. The Study of Language. Cambridge University Press, 2010. – 101-bet.
- [6] Alimuhamedov A. Tilshunoslik asoslari. Toshkent: O'qituvchi, 2015. – 88-bet.
- [7] Rasulov R. Umumiy tilshunoslik. Toshkent: Fan, 2018. – 94-bet.
- [8] McArthur T. World English: A Study of Its Development. Oxford University Press, 2002. – 120-bet.